

A **salt water lake**, sometimes known as a saline lake, is a landlocked body of water with a much greater concentration of salts and other dissolved minerals than other lakes. Salt lakes can contain more salt than sea water in rare situations; these lakes are known as hypersaline lakes and are sometimes referred to as pink lakes due to their colour. This article will explain to you about the **Saltwater Lakes in India** which will be helpful in Geography preparation for the MPSC Civil service exam.

खारे पाण्याचे सरोवर, ज्याला कधीकधी खारे तळे म्हणूनही ओळखले जाते, ते जमीनीच्या आत असलेले पाण्याचे पिंड आहे ज्यामध्ये इतर सरोवरांपेक्षा खारे आणि इतर विरघळलेल्या खनिजांचे प्रमाण जास्त असते. विरळ प्रसंगांमध्ये खान्या सरोवरांमध्ये समुद्राच्या पाण्यापेक्षा जास्त मीठ असू शकते; या सरोवरांना क्षारसामूत्र सरोवर (hypersaline lakes) म्हणून ओळखले जाते आणि त्यांच्या रंगामुळे कधीकधी गुलाबी सरोवर (pink lakes) म्हणूनही संबोधले जातात. हा लेख तुम्हाला **भारतातील खान्या सरोवरांबद्दल** माहिती देईल, जी एमपीएससी सिव्हिल सेवा परीक्षेच्या भूगोल तयारीसाठी उपयुक्त ठरेल.

Saltwater Lakes in India

- Salt lakes arise when the water pouring into the lake, which contains salt or minerals, is unable to exit due to the endorheic nature of the lake.
- The water subsequently evaporates, leaving any dissolved salts behind and increasing the salinity of the lake, making it an ideal location for salt manufacturing.
- High salinity can also result in halophilic flora and fauna in and around the lake; in fact, the lack or near absence of multicellular life in the salt lake is occasionally the outcome.
- Salt lakes can sometimes have a greater salt concentration than ocean water, and these lakes are referred to as hypersaline lakes.
- A soft drink lake is a moniker given to an alkalic salt lake with a high carbonate content.

भारतातील खारयुक्त सरोवर

- जेव्हा सरोवरात येणारे पाणी, ज्यात मीठ किंवा खनिजे असतात, ते सरोवराच्या अंतर्गत स्वभावामुळे बाहेर पडू शकत नाहीत तेव्हा खारयुक्त सरोवर तयार होतात.
- नंतर पाणी वाफ होते, विरघळलेले सर्व मीठ मागे राहतात आणि सरोवराची क्षारता वाढवून ते मीठ उत्पादनासाठी आदर्श स्थान बनते.
- उच्च क्षारतेमुळे सरोवर आणि त्याच्या आसपासच्या भागात हेलोफिलिक वनस्पती आणि प्राणी जगत देखील दिसून येऊ शकते; खरं तर, खारयुक्त सरोवरात बहुकुटीय जीवनाचा अभाव किंवा जवळजास्त अभाव ही कधीकधी परिस्थिती असते.
- खारयुक्त सरोवरांमध्ये कधीकधी समुद्राच्या पाण्यापेक्षा जास्त मीठ असू शकते आणि अशा सरोवरांना हायपरसेलाइन सरोवर म्हणतात. उच्च कार्बोनेट असलेल्या क्षारयुक्त सरोवरांना सोडा सरोवर असे टोपणनाव दिले जाते.

खान्या पाण्याचे सरोवर	स्थळ	महत्त्व
सांभार सरोवर	राजस्थान	<ul style="list-style-type: none"> हा भारतातील सर्वात मोठे खान्या पाण्याचे सरोवर आहे. हे अरवली पर्वत रांगेच्या खचणेचे प्रतीक आहे. मुघल साम्राज्याने सरोवराच्या मीठाचा पुरवठा लुटला, जो नंतर जयपूर आणि जोधपूरच्या संस्थानांमध्ये वाटला गेला. 1990 मध्ये स्थापन झालेल्या रामसर कन्व्हेंशननुसार, ते "आंतरराष्ट्रीय महत्त्वाचे" आर्द्र प्रदेश आहे. हे सरोवर समोद, खारी, मनथा, खंडेला, मेढता आणि रूपांगर नद्यांपासून पाणी मिळवते.
लोणार सरोवर	महाराष्ट्र	<ul style="list-style-type: none"> लोणार सरोवर, ज्याला लोणार विवर म्हणूनही ओळखले जाते, हे महाराष्ट्रातील बुलढाणा भागातील एक खारट, सोडा तलाव आहे ज्याला राष्ट्रीय भू-वारसा स्मारक म्हणून नियुक्त केले गेले आहे. भू-वारसा म्हणजे भूवैज्ञानिक वैशिष्ट्यांचा संदर्भ आहे जे आंतरिक किंवा सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण आहेत आणि त्यांचा वापर शिकवण्यासाठी किंवा पृथ्वीच्या उल्कांती किंवा इतिहासाची अंतर्दृष्टी प्रदान करण्यासाठी केला जाऊ शकतो. हा दख्खन पठाराचा एक भाग आहे, जो ज्वालामुखीच्या बेसाल्ट खडकाचा प्रचंड विस्तार आहे. सुमारे 52,000 वर्षांपूर्वी एक उल्का पृथ्वीवर आदळली तेव्हा त्याची निर्मिती झाली असे म्हणतात.
चिल्का सरोवर	ओडीसा	<ul style="list-style-type: none"> चिलिका लगून हे आशियातील आणि जगातील सर्वात मोठे सरोवर आहे. चिलीका तलाव हे 1981 मध्ये भारतातील आंतरराष्ट्रीय महत्त्व असलेले पहिले रामसर कन्व्हेंशन वेटलँड म्हणून घोषित करण्यात आले. इरावडी डॉल्फिन, जे सातपाडा बेटावर वारंवार आढळतात, हे चिलिकातील एक प्रमुख आकर्षण आहे. 1987 मध्ये, लगूनचे मोठे नलाबाना बेट (रीड्सचे जंगल), जे सुमारे 16 चौरस किलोमीटर व्यापलेले आहे, पक्षी अभयारण्य म्हणून नियुक्त केले गेले. हजारो किलोमीटर दूर, पक्षी कॅस्पियन समुद्रातून चिलीका तलाव, बैकल तलाव, अरल समुद्र, रशियाचे दुर्गम भाग, मंगोलियाचे किरगिझ मैदान, मध्य आणि दक्षिण पूर्व आशिया, लडाख आणि हिमालयात स्थलांतर करतात.
पुलीकत सरोवर	आंध्र - तामिळनाडू सीमा	<ul style="list-style-type: none"> चिलिका सरोवरानंतर, हे देशातील दुसरे सर्वात मोठे खान्या पाण्याचे वातावरण आहे (ओडिशा). हे आंध्र प्रदेश आणि तामिळनाडू या भारतीय राज्यांच्या सीमेवर वसलेले आहे. हे मुख्यतः आंध्र प्रदेश राज्यात आढळते.

		<ul style="list-style-type: none"> • दरवर्षी, राखाडी पेलिकन आणि पेंट केलेले स्टॉर्क यांसारख्या विविध प्रजाती या स्थानाला भेट देतात. • धोक्यात असलेल्या प्रजातींची IUCN रेड लिस्ट ग्रे पेलिकन आणि पेंटेड स्टॉर्कचे वर्गीकरण जवळच्या धोकादायक प्रजाती म्हणून करते. • वार्षिक फ्लेमिंगो फेस्टिव्हल जानेवारीमध्ये पुलिकट लेकमध्ये होईल.
--	--	--

Salt water Lake	Location	Significance
Sambhar Lake	Rajasthan	<ul style="list-style-type: none"> • It is India's largest inland salt lake. It symbolises the Aravalli Range depression. • The Mughal monarchy exploited the lake's salt supply, which was afterwards shared by the princely realms of Jaipur and Jodhpur. • According to the Ramsar Convention, which was established in 1990, it is a wetland of "international significance." • It gets its water from the Samood, Khari, Mantha, Khandela, Medtha, and Roopangarh rivers.
Lonar Lake	Maharashtra	<ul style="list-style-type: none"> • Lonar Lake, also known as Lonar Crater, is a salty, soda lake in the Buldhana region of Maharashtra that has been designated as a National Geo-heritage Monument. • Geo-heritage refers to geological characteristics that are intrinsically or culturally significant and may be used for teaching or to provide insight into the earth's evolution or history. • It's part of the Deccan Plateau, which is a huge expanse of volcanic basalt rock formed by eruptions. • It is said to have been formed when a meteorite collided with the Earth around 52,000 years ago.
Chilka Lake	Odisha	<ul style="list-style-type: none"> • Chilika Lagoon is Asia's and the world's biggest lagoon. • Chilika Lake was declared as the first Ramsar Convention wetland of international importance in India in 1981. • Irrawaddy dolphins, which are frequently observed off Satapada Island, are a major attraction in Chilika. • In 1987, the lagoon's large Nalabana Island (Forest of Reeds), which covers about 16 square kilometres, was designated as a bird sanctuary. • Thousands of kilometres distant, birds migrate to Chilika Lake from the Caspian Sea, Lake Baikal, the Aral Sea, remote sections of Russia,

		Mongolia's Kirghiz steppes, Central and South East Asia, Ladakh, and the Himalayas.
Pulicat Lake	Andhra Pradesh-Tamil Nadu state border	<ul style="list-style-type: none"> • After Chilika Lake, it is the country's second-largest brackish water environment (Odisha). • It is situated on the boundary of the Indian states of Andhra Pradesh and Tamil Nadu.<ul style="list-style-type: none"> • It is mostly found in the state of Andhra Pradesh. • Each year, a vast variety of species, such as grey pelicans and painted storks, visit the location. • The IUCN Red List of Threatened Species classifies the Grey Pelican and the Painted Stork as near-threatened species. • The annual Flamingo Festival will take place in Pulicat Lake in January.

